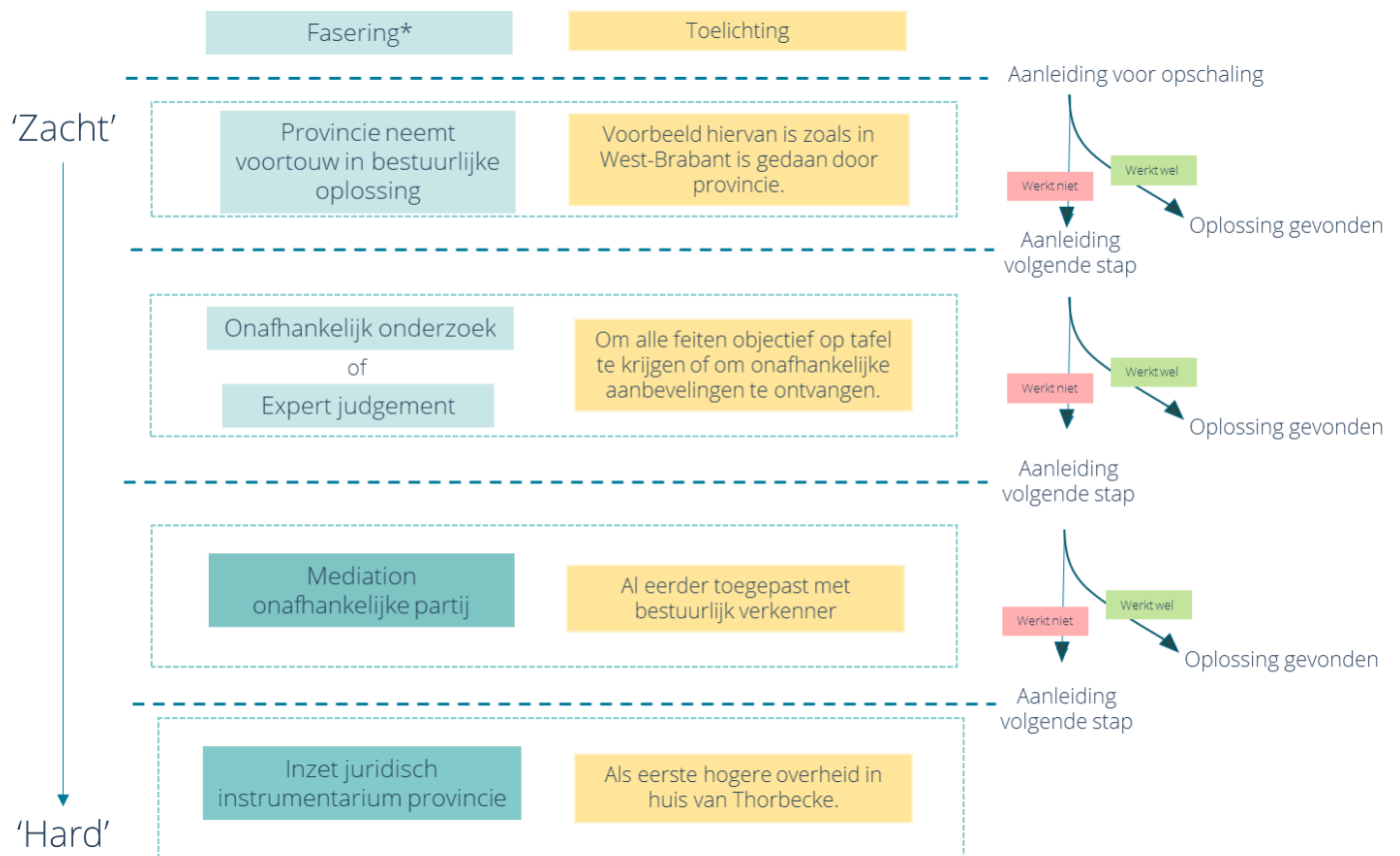

Opschaalprocedure RES U16

* De verschillende stappen hoeven niet in elke situatie elk achtereenvolgens doorlopen te worden. In de Stuurgroep wordt bepaald welke volgende stap binnen de procedure wordt gezet.

Toelichting opschaalprocedure RES U16

Een getrapte werkwijze bij bestuurlijke impasse

Versie 1.0 (21 januari 2022)

Deze procedure geldt als werkafspraken in het geval van het voorkomen van een impasse rondom een regionaal bestuurlijk vraagstuk in de Stuurgroep van de RES U16. De procedure is niet bedoeld voor omgang met impasses in (boven)lokale context.

Aanleiding en doel

De opschaalprocedure geeft het handelingsperspectief wanneer er door bestuurders geen consensus kan worden bereikt in de Stuurgroep. De procedure bevat een set met werkafspraken die richting geven in welke stappen achtereenvolgens ondernomen kunnen worden. Dit zijn processtappen waarlangs het (bestuurlijke) gesprek gevoerd kan worden. Deze procedure is opgesteld zoals afgesproken in de RES 1.0 en op advies van de bestuurlijk verkenner (zie hiernaast).

RES 1.0:

"De inrichting van de besluitvorming, inclusief afspraken over de werkwijze bij een bestuurlijke impasse."

Advies bestuurlijk verkenner:

- Objectiveer vooraf wat je doet, in welke volgorde, bij impasses
- Leg vast wat je doet bij bestuurlijke impasse (eventueel onafhankelijke bemiddelaar en rol/mogelijkheden provincie).

Wat is aanleiding voor opschalen?

De directe aanleiding voor het ingaan van de opschaalprocedure is een besluit door de Stuurgroep of door de bestuurlijk trekker dat er geen consensus bereikt kan worden over een bepaald thema. *Planuitval* is een thema dat in dit kader aandacht verdient (geen, gedeeltelijke of vertraagde realisatie van zoekgebied of plan; zie ook de memo over planuitvalmechanisme). Daarnaast zijn er voor *andere regionale vraagstukken* situaties te bedenken die aanleiding geven tot opschaling. Deze situaties kunnen voorkomen in het kader van uitvoering van huidige plannen of van het opstellen van nieuwe plannen. Hieronder staan een aantal voorbeelden genoemd die aanleiding kunnen geven tot opschaling:

- De besluitvorming van (onderdelen uit) de toekomstige RES'en
- De verbeteren van de balans zon/wind
- Het vullen van bouwblok 4
- Het opstellen van nieuwe ambities
- Het gebruik van biomassa in de verduurzaming van de gebouwde omgeving
- Verdeelvraagstuk van beschikbare infrastructuur i.h.k.v. netcongestie

Vervolgens zijn er diverse aanleidingen te bedenken voor het ingaan naar een volgende stap in de opschaalprocedure:

- **Tijd:** de oplossing wordt niet binnen de gestelde deadlines gevonden
- **Politiek-bestuurlijk:** de oplossing krijgt geen of onvoldoende draagvlak bij de deelnemende organisaties van de RES U16.
- **Geen toereikende oplossing:** de oplossing wordt niet gevonden of is ontoereikend in het doorbreken van de bestuurlijke impasse.
- **Afspraken worden (gedeeltelijk) niet nagekomen:** gemaakte afspraken worden niet of deels nagekomen door de deelnemende organisaties van de RES U16

Uitgangspunten opschaalprocedure

- **Opgave 1,8 TWh in 2030:** de opgave van de RES 1.0 (na amendementen) is leidend (1,8 TWh met onderbouwing in 4 bouwblokken).
- **Uniforme processtappen:** Voor alle situaties die een aanleiding vormen voor opschaling, geldt de werkwijze in dit memo. Meerdere stappen zijn ingebouwd om zo alle mogelijkheden te benutten om er samen uit te komen. Hiermee wordt de kans dat direct teruggevallen moet worden op de juridische bevoegdheden volgens het huis van Thorbecke, beperkt. Niet elke stap hoeft echter doorlopen te worden. Aan de KNR-tafel wordt besloten welke volgende stap wordt genomen gedurende het doorlopen van de procedure.
- **Doel is versnelling:** De gestructureerde aanpak geeft overzicht (wat wordt er nu van ons gevraagd?) en doorlooptijd (wanneer zetten we een volgende stap?). De uitvoering van de procedure moet in de tijd passen binnen de planning van het RUP. Parallel kan door worden gewerkt in de reguliere RES-organisatie voor onderwerpen waar consensus over blijft bestaan.
- **Rol parlementen:** De opschaalprocedure (en ook het planuitvalmechanisme) zijn werkafspraken van de Stuurgroep RES. Dit verandert niets aan de bevoegdheden van de parlementen. De inhoudelijke en bestuurlijke oplossingen die gevonden worden, zullen altijd nog besluitvorming vragen door het bevoegde orgaan. Parlementen worden vroegtijdig en regionaal afgestemd geïnformeerd over de planuitval en het vervolg, zodat zij op hetzelfde kennisniveau zijn, de ontwikkelingen goed te volgen zijn en men op een later moment niet overvallen wordt. De boodschap wordt regionaal afgestemd, de wijze van informeren kan verschillen en aangepast worden op de binnen een overheid gebruikelijke werkwijze.
- **Rol provincie:** De provincie kan als overstijgende overheid met belangen voor de gehele provincie meer mogelijkheden zien dan individuele gemeenten. Daarom krijgt de provincie in de opschaalprocedure een actieve rol toebedeeld. Bij gebrek aan consensus in de Stuurgroep kan het verzoek aan de provincie zijn om het voortouw te nemen in het zoeken van een bestuurlijke oplossing. In het uiterste geval kan dit leiden tot inzet van haar juridisch instrumentarium. Ten aanzien van energieopwek is de provincie het bevoegd gezag vanaf 1 molen van 5 MW (bevoegd gezag van 5-100 MW opgesteld vermogen). De provincie kan, op verzoek van een gemeente, de bevoegdheid voor een project overdragen. In de praktijk gebeurt dit nu veelal. Op basis van verwachte nieuwe wetgeving wordt de provincie ook bevoegd gezag voor zonnevelden vanaf 50 MW opgesteld vermogen. In de laatste stap van de opschaalprocedure gebruikt de provincie dit instrumentarium om tot een oplossing te komen indien blijkt dat dit niet gelukt is met de vorige stappen waarmee de opgave van de RES 1.0 in gevaar komt.

Beschrijving stappen

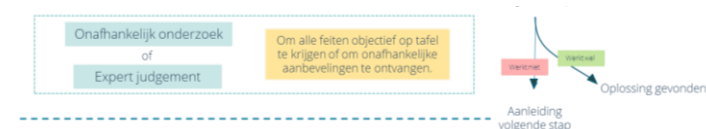
De procedure bestaat uit drie stappen:

1. Provincie neemt het voortouw: De Stuurgroep vraagt aan de provincie om een geschikte bestuurlijke oplossing te vinden. De provincie krijgt hiermee mandaat om deze rol op te pakken. Het is aan de provincie welke activiteiten passend zijn bij het specifieke thema waar dissensus over is ontstaan. Hierbij worden de uitgangspunten zoals hierboven beschreven gevolgd, waarbij voorop staat dat elke gemeente een fair share van de gezamenlijke opgave heeft.

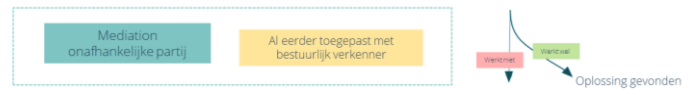
2. Onafhankelijk onderzoek of expert judgement:

De tweede stap in de procedure is het uitzetten van onafhankelijk onderzoek of expert judgement afhankelijk wat gewenst is. Onafhankelijk onderzoek is bedoeld om objectief nog eens alle feiten op tafel te krijgen. Expert judgement kan worden ingezet als er behoefte is aan onafhankelijke aanbevelingen van een expert. De bestuurlijk thematrekker die gaat over het onderwerp waar de impasse betrekking op heeft, bepaalt in beide gevallen met het programmateam de opdrachtformulering en resultaatverplichting.

Als de uitkomst van het onafhankelijk onderzoek of expert judgement ontoereikend is, politiek-bestuurlijk onvoldoende draagvlak heeft of afspraken niet of deels worden opgevolgd, kan over worden gegaan tot de volgende stap van de procedure.

3. Mediation onafhankelijke partij: De derde stap in de procedure is het vragen aan een externe, onafhankelijke partij om mediation uit te voeren. Dit is lijn met de inzet van de bestuurlijk verkenner in de RES U16 in het voorjaar van 2021. Het doel is om met tussenkomst van de mediator gezamenlijk tot een oplossing te komen. De mediator hoort de verschillende partijen en kan aanbevelingen doen.

Als mediation niet leidt tot een geschikte oplossing, kan worden over gegaan op de volgende stap in de procedure.

4. Terugvallen op bestaand bevoegd gezag o.a.

provincie: Indien in vorige stappen geen toereikende oplossing wordt bereikt, vallen we terug op de bestaande formele juridische bevoegdheidsverdeling (gemeenten, provincie, Rijk, waterschap). Een belangrijk voorbeeld van deze bevoegdheid voor energieopwek is die van de provincie (zie ook Rol provincie).

